

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคฟันผุในเด็กอายุ 3 ปี ในและนอกเขตเทศบาลไชวาน อำเภอไชวาน จังหวัดอุดรธานี และเปรียบเทียบปัจจัยที่แตกต่างกันระหว่างเด็กที่อยู่ในและนอกเขตเทศบาลไชวาน ตามลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของเด็ก ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว และพฤติกรรมการดูแลเด็กของมารดาหรือผู้ดูแลเด็ก ที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคฟันผุในเด็ก กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 3 ปี ที่กำลังเรียนอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอไชวาน จังหวัดอุดรธานี จำนวน 257 คน โดยเป็นเด็กในเขตเทศบาล จำนวน 90 คน และนอกเขตเทศบาล จำนวน 167 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์มารดาหรือผู้ดูแลเด็ก และตรวจสอบภาวะฟันผุของเด็กด้วยดัชนีฟันผุ ถอน อุด คิดเป็นซี่ต่อคน (dmft) และอนามัยช่องปากด้วยดัชนีอนามัยช่องปาก (Oral Hygiene Index) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Linear Regression)

ผลการวิจัย พบว่า เด็กในเขตเทศบาลฟันผุร้อยละ 76.7 และมีค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด 5.8 ± 4.8 ซี่ต่อคน และนอกเขตเทศบาลฟันผุร้อยละ 85.0 และมีค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด 6.1 ± 4.3 ซี่ต่อคน โดยในเขตเทศบาล สภาวะอนามัยช่องปาก มีความสัมพันธ์กับสภาวะโรคฟันผุ (dmft) ($b=4.99$, 95%CI 3.89 ถึง 6.09) โดยสามารถทำนายสภาวะโรคฟันผุได้ร้อยละ 48 ($R^2 = 0.48$) และนอกเขตเทศบาล พบว่า สภาวะอนามัยช่องปาก ($b = 3.45$, 95%CI = 2.56 ถึง 4.34) และความถี่ของการบริโภคขนม ($b=0.42$, 95%CI = 0.14 ถึง 0.69) มีความสัมพันธ์กับสภาวะโรคฟันผุ โดยสามารถร่วมกันทำนายสภาวะโรคฟันผุของเด็กนอกเขตเทศบาลไชวานได้ ร้อยละ 32 ($R^2 = 0.32$) เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสภาวะโรคฟันผุระหว่างในและนอกเขตเทศบาลไชวาน พบว่า สภาวะอนามัยช่องปาก มีความสัมพันธ์กับสภาวะโรคฟันผุทั้งในและนอกเขตเทศบาลไชวาน แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า ความถี่ของการบริโภคขนมมีความสัมพันธ์กับสภาวะโรคฟันผุนอกเขตเทศบาลเท่านั้น

ดังนั้น ควรมีการส่งเสริม สนับสนุน และกระตุ้นให้มารดาหรือผู้ดูแลเด็กเห็นความสำคัญของการดูแลสุขภาพสะอาดปากและฟันให้เด็กตั้งแต่ยังเล็ก และควบคุมกำกับการบริโภคขนมในเด็กร่วมด้วย

This cross-sectional study aimed to 1) identify factors affecting dental caries in children aged three years in both rural and urban areas of Chaiwan District, Udon Thani Province; and 2) to compare between urban and rural areas the factors affecting dental caries including child's characteristics, socioeconomic factors and parent's or caregiver's health care behaviors. Participants were 257 children (90 from urban area and 167 from rural area) aged three years attending pre-school centers located in Chaiwan District. Parents or caregivers were interviewed for child's information using a structured questionnaire. Dental caries status was measured by using Decayed, Missing, and Filled teeth (dmft) index and oral hygiene status by using oral hygiene index. Multiple linear regression was performed to identify risk factors associated with dental caries.

Seventy-seven percent of the children residing in urban area had dental caries with the mean dmft of 5.8 ± 4.8 . The prevalence was higher (85 percent) among children living in rural area, with the mean dmft of 6.1 ± 4.3 . Oral hygiene was correlated with dmft ($b=4.99$, 95%CI = 3.89–6.09) of the children living in urban area. The model could explain 48% of the variation in dental caries ($R^2 = 0.48$). In rural area, dental caries was correlated with oral hygiene ($b=3.45$, 95%CI = 2.56–4.34) and frequency of having snack ($b=0.42$, 95%CI = 0.14–0.69). This model could explain about 32% of the variation in dental caries ($R^2 = 0.32$). Oral hygiene was found to be correlated with dental caries in both urban & rural areas. However, frequency of having snack was correlated with dental caries only in children living in urban area.

Hence, parents and caregivers should be encouraged to take good care of their child's oral hygiene at very young age. In addition, snack consumption should also be controlled.